

Uzdevumi: Mainītā mediju ainava un mūsu attiecības

Sāciet vingrinājumu, ļaujot visai grupai noklausīties interviju ar tiesību ekspertu:

<https://youtu.be/-KNLuKdpDiU>

1. uzdevums – Kur ir robeža? Kas ir likumīgs?

Pastāv uzvedības modeļi, kas pat tiešsaistē ir noziedzīgi; par tiem var ziņot policijai. Savukārt cits uzvedības modelis var būt aizskarošs, bet nav likumpārkāpums. Tāpēc ne vienmēr ir skaidrs, kur ir robeža starp likumīgo un nelikumīgo. Ko drīkst darīt tiešsaistē, lai tas nebūtu noziegums? Šis nodarbības mērķis ir izpētīt un uzzināt vairāk par to, kādas ir robežas un kā darbojas likumiskā regulācija.

Diskutējiet

Jautājumu piemēri:

1. Jauniešus, kas jaunāki par 14 gadiem, var vai nevar sodīt, ja viņi internetā dara ko nelikumīgu. Kā jūs domājat, kāds ir saprātīgs vecuma ierobežojums?

Visa grupa

Noslēdziet ar diskusiju visā grupā. Pie kāda slēdziena nonāk skolēni?

2. uzdevums – Kas ir pareizi? Par pazemojumiem tiešsaistē.

2012. gada beigās Gēteborgā tika īslaicīgi slēgtas divas ģimnāzijas. Iemesls bija naidīgi cilvēku pūļi pie skolām. Tur lielākoties pulcējās jaunieši, kurus satrauca *Instagram* ievietotie vardarbīgie attēli.

Šī uzdevuma mērķis ir atspoguļot mobingu tiešsaistē un domāt par to, kā rīkoties.

Diskutējiet

- Kāds, jūsuprāt, ir galvenais iemesls, kāpēc jaunieši sociālo tīklu *Instagram* un *Facebook* vietnēs ievieto attēlus ar aizskarošiem komentāriem par citiem?
- Kāpēc tie, kas skatās attēlus, spiež "patīk"?
- Vai tiešsaistē ir vieglāk apvainot, nekā bezsaistē? Ja tā, kāpēc?
- Vai jums patiktu aizskarošs attēls? Kāds būtu tam iemesls?

Darbs grupā

Turpiniet vingrinājumu, sadaloties mazākās grupās. Ļaujiet katrai grupai analizēt iedomātu situāciju:

Viens no jūsu klasesbiedriem ir redzams attēlā ar komentāru *Instagram*. Tiek apgalvots, ka viņš/viņa lieto narkotikas un ir seksuālās attiecības ar vairākiem cilvēkiem. Visi klasē to ir redzējuši un zina, kurš/kuri no klases tos publicējuši.

Ko jūs darītu, ieraugot šo ziņu?

- Nospiestu "patīk".
- Rakstītu komentāru, kurā piekrītat.
- Rakstītu komentāru, kurā atturaties.
- Meklētu to, kurš to publicēja un censtos iegūt atbildi.
- Pārsūtītu informāciju skolotājiem, rektoram, pulciņa vadītājam, vecākiem un citiem.

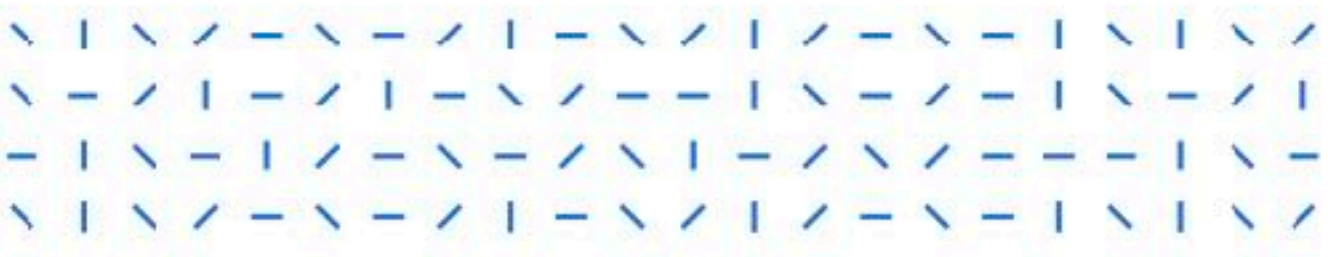
Apsveriet, vai kāds no šiem faktoriem varētu mainīt jūsu reakciju un rīcības veidu:

- Vainīgā dzimums.
- Cietušā dzimums.
- Vainīgā statuss klasē/skolā.
- Cietušā statuss klasē/skolā.
- Fakts, ka jūs pazīstat upuri.
- Fakts, ka jūs pazīstat vainīgo.
- Vainīgā tēvs ir jūsu mammas darba kolēģis.
- Cietušā tēvs ir jūsu mammas darba kolēģis.

Visa grupa

Prezentējiet, pie kā esat nonākuši un apspriediet līdzības un atšķirības. Mēģiniet panākt kopēju nostāju šajos jautājumos:

- Kā jums šķiet, kad būtu jāiejaucas un jāinformē skolotāji, rektors, vecāki un citi?
- Kādās vēl situācijās jums vajadzētu informēt pieaugušos?

3. uzdevums – Vai jums jāzina, kas es esmu? Par anonimitāti

Mūsu sabiedrības vērtība ir spēja pašiem noteikt, kas esam. Tas varētu būt vārds, sejas attēls vai paraksts. Tomēr pastāv situācijas, kurās anonimitāte ir pieļaujama. Jautājums ir tikai par to, kādā kontekstā. Vingrinājuma mērķis ir apšaubīt anonimitāti, saistot to ar demokrātiju.

Aiciniet noskatīties eksperimentu vietnē www.drossinternets.lv

Sociāls eksperiments "Cik daudz par bērnu var uzzināt internetā?"

<https://www.youtube.com/watch?v=T20w14PA6iw&t=2s>

Apspriediet grupā

- Par ko ir eksperiments?
- Kāda informācija atrodama par jums?
- Vai jums ir problēmas ar anonimitāti?

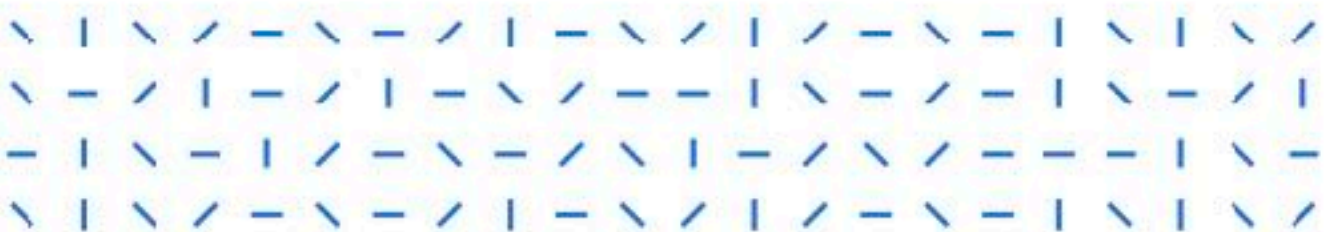
Darbs individuāli

Turpmāk minēti daži piemēri ar anonīmām personām dažādās lomās, krās tiek slēpta seja. Kā jūs domājat – kādos gadījumos to darīt ir pamatoti? Pie katras atbildes rakstiet **jā**, **varbūt** vai **nē**.

- ugunsdzēsējs
- demonstrācijas dalībnieks
- futbola līdzjutējs
- policists
- vidusskolas skolotājs
- ārsts
- žurnālists
- brīvā laika nodarbību vadītājs
- popzvaigzne
- politiķis

Apspriede nelielās grupās

Prezentējiet rezultātus nelielās grupās. Apspriediet līdzības un atšķirības.

- Izrunājiet, par kurām lomām visi grupas dalībnieki ir atbildējuši ar "varbūt" vai "nē". Vai būtu situācijas, kad atbilde varētu būt "jā"? Pamatojiet.
- Vienojieties par vienu alternatīvu, kur atbilde ir "jā", bet otru, kur atbilde ir "nē". Vienoties vajadzētu visai grupai.

Apspriediet grupā

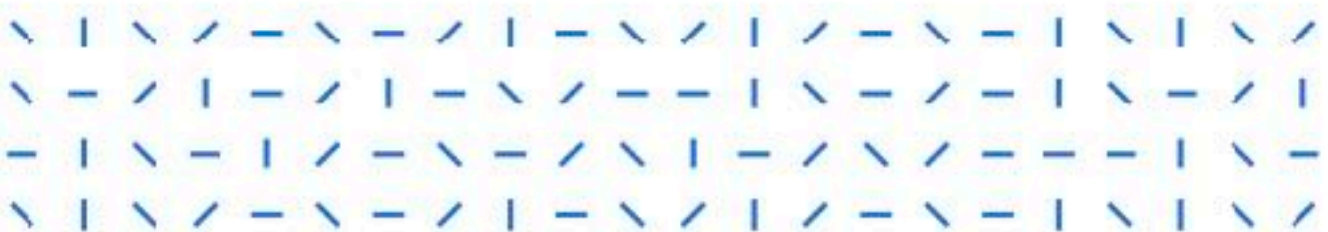
Prezentējiet rezultātus pārējai klasei un pamatojiet savu pozīciju. Pēc tam diskutējiet un atbildiet uz šādiem jautājumiem:

- Vai demokrātijā ir problēmas ar anonimitāti?
- Vai un kā demokrācija darbotos pilnvērtīgāk, ja būtu atļauta anonimitāte?
- Vai skolotāju spriedumi būtu taisnīgāki, ja skolēni varētu anonīmi rakstīt pārbaudījumus un citus darbus?
- Vai lieciniekiem tiesas procesa laikā vajadzētu būt anonīmiem?

4. uzdevums – Uzdrīkstēties, bet ne šeit! Par noskaņu tiešsaistē

Ir cilvēki, kas tiešsaistē raksta lietas, ko viņi nekad neteiktu citiem klātienē. Kāpēc internetā izteikt negatīvas lietas un naidu ir vieglāk nekā reālajā dzīvē? Vingrinājuma mērķis ir apspriest un pārdomāt savu uzvedību tiešsaistē.

- Cik daudz ir jāpacieš tiešsaistē? Kur ir robežas? Vai visiem cilvēkiem robežas ir vienādas?
- Vai pastāv atšķirība starp to, ko vajadzētu spēt izturēt:
 - o privātpersonai,
 - o žurnālistam,
 - o politiķim,
 - o emuāra autoram,
 - o slavenībai?
- Vai pastāv atšķirība starp to, kas jāsaka un jāpieņem tiešsaistē un saskarsmē klātienē - darbā, skolā, treniņā, attiecībās ar draugiem un tā tālāk?
- Vai internets ir radījis jaunu uzvedību – naidu tiešsaistē – vai tīmeklis ir tikai jauna vieta uzvedībai, kas vienmēr ir pastāvējusi? Vai cietsirdīgāka vide tiešsaistes saziņā var ietekmēt sabiedrību?

Baltic Centre for
Media Excellence

Ieteikums!

<https://drossinternets.lv/page/53>

